

Verzekeraar mag pensioenen niet korten

Nu het een reële dreiging is dat een aantal pensioenfondsen - waaronder ook de grote- de pensioenen moet verlagen, worden niet alleen de gepensioneerden getroffen, maar ook de werkenden die nu nog voor hun pensioen sparen. Het opgebouwde (of op te bouwen) pensioen vermindert ook voor hen. Niet eerder is het in de geschiedenis voorgekomen dat fondsen zo drastisch moesten ingrijpen, dat pensioengeld moet worden ingeleverd, het zogenoemde 'afstempelen'.

Pensioenfondsen kenden ook heel andere tijden. In de jaren negentig waren de fondsen nog steenrijk, vermogensoverschotten liepen in de miljarden. Dekkingsgraden van 150 procent of meer werden gehaald. Pensioenfondsen verleenden kortingen op premies of gaven ruimschoots 'premieholidays'. De overschotten van de pensioenfondsen leidden zelfs tot een wetsvoorstel om de vorming en instandhouding van structurele overschotten bij pensioenfondsen tegen te gaan. In 2004 werd dit wetsvoorstel, waarvan de behandeling al in een vergevorderd stadium was, uiteindelijk ingetrokken. De eens zo steenrijke pensioenfondsen verkeren nu in situatie die naar eigen zeggen 'bijzonder ernstig is'. Pensioenaanspraken moeten massaal worden gekort, bij ongewijzigd beleid.

Niet alle bedrijven in Nederland vallen onder de wettelijke verplichtstelling om het pensioen van werknemers onder te brengen bij een pensioenfonds. Een - overigens veel kleiner deel van de werknemers - 0,8 miljoen - bouwt rechtstreeks pensioen op bij een private verzekeraar.

De situatie bij een verzekeraar is een hele andere dan bij een pensioenfonds. Een verzekeraar kan niet genooddaakt worden om aanspraken en uitkeringen te korten, ook al heeft de verzekeraar eveneens last van de aanhoudende lage rentestand en minder florissante beleggingsrendementen. Een verzekerde pensioenregeling heeft veelal het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Een verzekeraar heeft hierbij een nominale garantie afgegeven voor een pensioenkapitaal op de einddatum van het contract. Dit betekent dat het verlagen van pensioenrechten en ingegane pensioenuitkeringen niet mogelijk is. De pensioenopbouw en pensioenuitkering worden door een verzekeraar gegarandeerd. Doorgaans wordt een pensioencontract met een werkgever gesloten voor een periode van tien jaar. Als de verzekeraar na tien jaar voorziet dat hij te maken krijgt met tegenvallende renteopbrengsten, zal dit zich vertalen in een hogere premie voor de werkgever. Bij een verlenging van het contract wordt dan onderhandeld over de hoogte van de nieuwe premie. Van een premiekorting of een 'premieholiday' is bij een verzekeraar geen sprake. Juist omdat een verzekeraar het pensioen niet kan verlagen, worden aan verzekeraars strengere financiële eisen gesteld. Verzekeraars zijn verplicht een hogere financiële buffer aan te houden dan een pensioenfonds. Deze buffer is hoger, aangezien er rekening moet worden gehouden met een hoog zekerheidsniveau om de pensioenbedragen op de einddatum uit te keren.

Niet alle pensioenregelingen die bij een verzekeraar zijn ondergebracht kennen een nominale garantie. Voor pensioen kan ook gespaard worden via een premieovereenkomst. Bij deze pensioenvorm is het pensioen op de pensioendatum niet in euro's gegarandeerd, maar afhankelijk van de beleggingsopbrengst van de

pensioenpolis van de werknemer. Circa 700.000 werknemers hebben een dergelijke regeling. In feite is deze regeling enigszins vergelijkbaar met een pensioenregeling bij een pensioenfonds, omdat de te ontvangen uitkering niet vaststaat en direct afhankelijk is van de beleggingen en de levensverwachting op de pensioendatum. Een werknemer heeft in een aantal gevallen de mogelijkheid om te kiezen voor het beleggen van de pensioenpremie in een garantiefonds. Dit biedt de werknemer een bepaalde mate van pensioenzekerheid.

De tijd dat de pensioenopbouw doorgaans 70 % van het laatstverdiende salaris bedroeg is tot het verleden gaan behoren. Werknemers zullen steeds meer zelf een aanvullende pensioenvoorziening moeten treffen om zeker te zijn van een adequaat pensioen, al dan niet met vormen van garantie.

Hans de Bruijn
Bestuurslid Adfiz en voorzitter cluster pensioenen